הנדון:

זמני בהחלט

את האמונות הטפלות המתהלכות בארץ היא עצריכים להקים ממשלה. לא היבים ולא יער. אין שום צו" רך פזה.

הכנסת החדשה יכולה להמשיך לדבר, והממשלה הישנה יכולה להמשיך ולמשול. **מבחינה פורמלית ומעשית, זה אפשרי בהחלט.**

■ ■ ■

מ י שקורא את חוק־יסוד הממשלה, שנתקבל בכנסת לפני כשבע שנים, ישים לב לחור מוזר הקיים בו. הוא מצוי בין סעיף 10 וסעיף 11.

סעיפים 6 עד 10 מטפלים בסדרים של הרכבת הממשלה. הדברים ידועים: הנשיא מטיל את התפקיד על ח"כ פלוני. הח"כ עוסק בזה 21 יום ועוד 21 יום, הנשיא מנסה ח"כ שני, וכן הלאה. עד שבא הרגע המר והנמהר, בסעיף 10, שבו נאלץ הנשיא להודיע ליו"ר הכנסת „שאינו רואה אפשרות להגיע להרכבת ממשלה."

כך אומר סעיף 10. סעיף 11 פותח במילים: „נתקבל חוק על התפזרות הכנסת..."

מה פתאום? מי אומר שנתקבל חוק כזה?

כדי לקבל חוק, דרושים 61 ח"כים. כלומר, 61 ח"כים צריכים להיות משוכנעים שעריכת בחירות חדשות כדאית לי־מיפלגותיהם ולהם אישית.

מה יקרה אם 60 חברי כנסת — למשל, נבחרי המערך והמפד"ל — לא יהיו סבורים כך, למרות שאין אפשרות להקים ממשלה חדשה? לפי חוקי ישראל, ממשיכה הכנסת לכהן, מבלי להקים ממשלה, ואין בה עוד הליכים להקמת ממשלה חדשה, ואין היא מתפזרת.

והממשלה הקודמת, שהוקמה בי־כנסת הקודמת, ממשיכה בתפקיד כ„ממשלת מעבר," ללא הגבלה.

■ ■ ■

א כסורד? מצחיק? לא ייתכן? רגע! למה לא, בעצם?

לממשלת־מעבר יש המון יתרונות. כל אחד מהם שווה זהב.

קודם כל, אין היא יכולה ליפול. להלכה, היא כבר נפלה. אין מצב בטוח מזה.

אין הכנסת יכולה להביע לה אי־אימון. ממשלה כזאת כלל אינה זקוקה לאימון. עצם מעמדה כממשלת־מעבר מעיד עליה ש א י ן לרוב הכנסת אימון בה. אחרת יכלה הכנסת להכיר בה כבממשלה סדירה חדשה.

אבל ממשלה כזאת — שאין בה אמון, ושאינה יכולה ליפול — יכו" לה לעשות את כ ל המעשים כמו ממשלה רגילה.

היא יכולה לשבת בוועידת ז'נבה. ו־להפריד כוחות. ולנטוש שטחים. ולהניח מוקשים אנטי־טאנקיים מתחת לרכבו ה־פוליטי של הנרי קיסינג'ר. ולבטל סוב־סידיות. ולהעלות את חמיסים עד לב השמיים. ולהוריד את רמת־המחייה לתח־תית שאול.

ה כ ל.

והיא יכולה לעשות זאת ביעילות הרבה יותר טובה מאשר ממשלה רגילה.

■ ■ ■

ק חן, למשל, את השרים הדתיים. פשוט רחמנות עליהם.

נפשם יוצאת אל הכסאות בממשלה ה־חדשה. אין זה עניין של תענוג בילבד. זהו עניין של כורח עליון. הכרח שלא יגונה.

המפד"ל אינה יכולה לחתקיים ולתפקד מחוץ לממשלה. השתת־פותה בחלוקת השלל של השיל־טון דרושה לה כמו אוויר לנשימ־תו של אדם.

בלי שליטה במישרדי־הדתות, אין תקציב למאות סונקציונרים של המיפלגה. בלי שליטה במישרדי־הפנים, לא תוכל להכריח את כל העיריות והמועצות המקומיות ל־שתף את עסקני־המפד"ל בחלוקת השלל המקומית. בלי שליטה בכספי מישרד־הסעד, לא תוכל המיפלגה לשחד אלפי בוחרים.

הסיעה המצומקת של המפד"ל זכתה במנדאט שלם ויותר מקולות הערבים. ערבים אלה לא היו מצביעים בעד מיפלגת השאבעט ו„מיהו יהודי", לולא השתכנעו בעזרת התקציבים של מישרדי הפנים ו־הדתות והסעד.

בקיצור, המפד"ל מ ו כ ר ח ה להיכנס לממשלה.

אבל איך עושים זאת, כאשר יש הת־חייבות לשמור על ארץ־ישראל השלמה — התחייבות בכתב שניתנה למתנחלים, שלמען קיומה פועלת קבוצת־הלחץ של הצעירים המיקצועיים?

איך מצטרפים, כאשר יש התחייבות לע־מוד על תיקון החוק „מיהו יהודי", וגולדה אינה רוצה?

ממשלת־המעבר היא פיתרון מצויין. נשארים בממשלה, מבלי שיהיה צורך להצטרף לממשלה. פשוט אי־אפשר לצאת ממש־לת־מעבר. אפשר להשתתף במזוא המרץ בחלוקת השלל השוטף, מ־בלי לשאת באחריות קורטוב של אחריות.

גם מבחינה דתית, אין כל פסול ב־ממשלת־מעבר. הרי כל העולם הזה אינו אלא מעין מעבר — סרוזדור — לעולם הבא.

■ ■ ■

ה וא הדין לגבי הל"ע. גם מצבם טוב יותר בממשלת־מעבר־נצחית.

ל"ע אינם שולטים בתקציבי סעד, פנים ודת.

אין לחם פרה קדושה, שאפשר לחלוב אותה הרבה. מפרו לחם רק פרה רזה מאד, התיררות, המפיקה רק כמות צנועה מאד של חלב.

אבל הל"ע מסתדרים, תודה לאל. יש להם אימפריה כלכלית גדולה מאוד, בהש־וואה לממדי מיפלגתם. אימפריה זו ניזונה מעזרה ממשלתית נדיבה, בשקט־בשקט. והיא מוכיחה את חשיבותה ביום הבחירות ובארבע השנים שלאחר־מכן. הל"ע אינם יכולים להתקיים מחוץ לממשלה.

אבל איך יכולים הל"ע להצטרף לממשלה, אם זו תשנה את החוק „מיהו יהודי?" ואם תקבל קווי־יסוד שיגידו בגדיו שמטרת חממ־שלה היא לחבל ולטרפד ולפוצץ כל הסדרי־שלום, שיביא ל„חלוק־תה מחדש של ארץ־ישראל," ול־פירוז רמת־הגולן זמיני?

אי־אפשר.

אבל הל"ע יכולים — ואכן, נא־לצים על פי חוק — להמשיך ולש־כת בממשלת־המעבר, יחד עם ה־חברים החדשים, ולהשתתף בכל המעשים של אותה ממשלה, מבלי לשאת בשום אחריות.

הממזרים ימשיכו להתממזר, ופסולי־החיתון ימשיכו להתחתן בקפריסין, וה־מתנחלים ימשיכו להתנחל, והחריגים ימ־שיכו לחרוג — ול"ע יוכלו להמשיך ל־קטרג, לגנות ולהצית בפני עם ועדה את הגינותם המיקצועית.

יופי אמיתי.

■ ■ ■

ש יא היופי הוא מצבו של המערך עצמו בממשלה כזאת.

למערך יש רוב בממשלה. והי־רוב קובע.

זוהי הסיבה העיקרית להתנגדות המערך להקמת ממשלת־חירום מקיר־אל־קיר. ממ־שלה כזאת, שבה ישתתפו כל סיעות ה־כנסת מילבד הקומוניסטים — לא יהיה בה רוב למערך. אפילו לא תשתתף בה סיעת ר"צ, יהוו אנשי המערך בה מיעוט של 54 מבין 112. אף אם לא ישותף בה גוש אגו"־פא"י, יגיע בה המערך בקושי למחצית — 54 מבין 106.

המערך יכול לוותר על קווי־יסוד, על עקרונות ועל מצעים. הוא יכול להסכים למדיניות שתביא למילחמה תוך חצי שנה. לא נורא.

אבל המערך אינו יכול להסכים לממשלה שהוא לא יהווה בה רוב, ושבו לא תהיה לו שיטה ביצ־ביות על הכסף, המישרות, האוצר, כלי־התקשורת, המישטרה והצבא.

כל זה, והרבה יותר מזה, יש למערך בממשלת־המעבר.

הוא שולט בה שילטון ביעדי. הוא עושה בה כבתוך המיטבח ה־פרטי של גולדה. למרות שנותרו לו רק 54 ח"כים, וכבלם חערבים, הוא ממשיך לשלוט כאילו חיה לו רוב מכריע בכנסת.

■ ■ ■

ג ם בעיית משה דיין מוצאת במיסגרת זו את פיתרונה האידיאלי.

על פי חלוקת־הכוחות בכנסת הנוכחית, משה דיין וחסידיו מהווים את לשון־המאזניים. אי־אפשר להקים ממשלה חדשה בילעדיו, מאחר שגם הדתיים אינם יכולים להצטרף לממשלה ללא דיין.

דיין מודע לעובדה זו היטב. השבוע נתן אור ירוק לשניים מחסידיו המושבעים ביותר — דויד קורן ומרדכי בן־פורת — לתבוע את הקמתה של ממשלת־חירום לאומית. זה היה רק איתות, אבל הוא הובן היטב.

למעשה אמר דיין: הפסיקו ל־הטריד אותי כתביעות מנוחכות להדחתי או להעברתי למישרד ממשלתי אחר — אחרת יתפוצץ כל העסק.

אבל ליונים שבמערך קשה להפסיק. מה יגידו עליהם הבוחרים של „בכל זאת מערך"? מה יגידו חברי מפ"ם?

אבל בממשלת־המעבר, אין בעייה. כל אחד נשאר במקומו. איש אינו מדיח איש. היונים יישארו נאמנים לעצמם, ומשה דיין יוסיף לעשות במערכת־הביטחון ו־בשטחים המוחזקים כאוות נפשו.

הזאב הבודד יהיה שבע, והכיב־שות תישארנה שלמות. הכל יהיו מרוצים.

■ ■ ■

א דם תמים יכול לשאול כאן: אם הכל מרוצים, ורוצים לשבת בייחד, מדוע לא תיהפך ממשלה זו לממשלה סדי־רה? מדוע לא תציג גולדה מאיר את אותה הממשלה בדיוק בפני הכנסת, ומדוע לא יצביעו חברי הסיעות המרוצות למענה.

„אה!" ישיב הפוליטיקאי, „אההההה!"

אי־אפשר. יש „מיהו יהודי". וארץ־ישראל יש.

האיש התמים יכול להמשיך ולשאול: אז מה? הרי הקרב האמיתי על „מיהו יהודי" כבר נערך לפני ארבע שנים. או סגדו כל האבידים החילוניים — מל"ע ועד מפ"ם — בדיעותיהם, והסכימו לסעיף האומר שהתשובה היחידה לשאלה „מיהו יהודי" תהיה דתית: בן לאם יהודיה שלא המיר את דתו, ואדם שהתגייר גיור דתי.

השאלה אם הגיור צריך להיות גם ב־חו"ל אורתודוכסי דווקא — היא שאלה צדדית מאוד־מאוד. היא עלולה להתעורר פעם בעשר שנים. האם ההתעקשות בנקו־דה זו, משני הצדדים, אינה התחסדות גמורה?

„אה!" ישיב הפוליטיקאי, „אההההה!"

ואשר לארץ־ישראל השלמה — הרי שרי המפד"ל הם בסדר העניין, והם יודעים היטב שמנוי וגמור עם הממשלה לחבל ביוזמת קיסינג'ר הרבה זמן ל פ נ י שה־פרופסור יגיע לגדה המערבית. או למה לעורר בעניין זה משברים עכשיו?

„אה!" ישיב הפוליטיקאי, „אההההה!"

זוהי פוליטיקה. איש מבין השותפים למשא־ומתן הקואליציוני אינו חופשי לדבר לעניין ולהכריע הכרעות ענייניות. הוויכוח כולו הוא אידיוטים שהוד, במושגים מקו־בלים. אבל לפוליטיקה יש חגיון אחר, מטורף, ונקשה להגיע להסכם.

■ ■ ■

מ כי הכחינות, ממשלת־המעבר היא הפיתרון האידיאלי. הוא יכול לחי־משך ארבע שנים. בתיאוריה, זה יכול להימשך גם שמונה ו־12 שנים. אם הבוחר הישראלי יתן את ידו לכך. ולמה לא?

לפי הפיתגם הצרפתי, אין דבר יציב יותר ממצב זמני. ממילא אין ממשלה חזקה יותר ממשלת־מע־בר.

הדוגמה הבולטת ביותר לכך היא ה־מישטר הקומוניסטי. לפי ההלכה המארכ־סיסטית, השילטון הקומוניסטי הוא זמני בהחלט. הממשלה הקומוניסטית היא מ־שלת־מעבר. כי במישטר הקומוניסטי נעל־מים המעמדים, אין עוד צורך בממשלה (כי כל ממשלה היא מכשיר־דיכוי של מע־מד אחד בידי השני), והמדינה כולה „נמוגה".

בברית־המועצות נמוגה המדינה כבר מזה 56 שנים ורבע, וחיא ממשיכה להי־מוג במרץ רב. לפי קצב התהליך עד עכ־שיו, יכולה ממשלת־המעבר הקומוניסטית להוסיף ולתפקד במשך אלפיים שנים.

זהו פאטנט מצויין. מדוע לא נא־מץ אותו לעצמנו?

אם ראשי המיפלגות לא יעשו זאת, הם יצטערו. הקמת ממשלה חדשה היא הזמנה לצרות. אין בה שום צורך:

הרי ממילא יא ישתנה דבר.

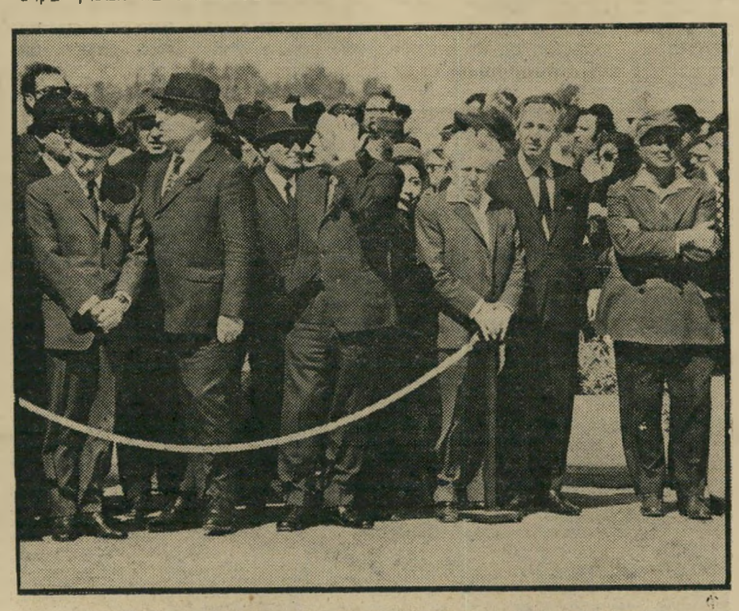

ממשלת־המעבר: מדוע לא תכהן לנצח?